

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32,—, polletno Din 16,—, četrtletno Din 9,—, inozemstvo Din 64,—. Poštno-čkovni račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 111.

Cena inseratov: cela stran Din 2000,—, pol strani Din 1000,—, četrt strani Din 500,—, 1/8 strani Din 250,—, 1/16 str. Din 125,—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Sv. Oče o vzgoji mladine.

Sv. Oče Pij XI. je izdal okrožnico, ki jo je 12. januarja tega leta objavil vatiškanski list »Osservatore Romano«. Ta okrožnica bodi po želji svetega Očeta spomin na njegov petdesetletni mašniški jubilej. Zanimivo ter za očetovsko srce rimskega papeža značilno je, da je svetli Oče ta pismeni spomin na proslavo svoje duhovniške petdesetletnice poklonil »dragi mladini« in njenim vzgojiteljem. V tej okrožnici svetli Oče tolmači, razlaga, priporoča in predpisuje načela katoliške Cerkve glede na vzgojo mladine. Odgovarjajoč predvsem na vprašnje, kdo je dolžan vršiti vzgojo mladine, povdarja, da je vzgoja socialna (družbena) zadeva, ki pripada trem edinicam: Cerkvi, družini in državi, toda na različni način in v različni meri.

Naloga in pravica Cerkve.

Cerkvi je ta naloga poverjena od njegovega božjega Ustanovitelja, ki je apostolom in njihovim naslednikom v Cerkvi naročil: »Pojdite in učite vse narode!« Cerkev je po volji svojega ustanovitelja duhovna mati, ki vodi, hrani in izoblikuje duše k življenju milosti. Zato je njena absolutna (brezpogojna) pravica, da se v popolni nezavisnosti in neoviranosti posveča vzgoji mladine ter da izbira v to svrhu primerna sredstva, med katera spada tudi telesna vzgoja.

V tem ni nobene protivravnosti proti državi, ker se Cerkev nikakor ne upira temu, da se njene šole in njeni učni in vzgojni zavodi v vsaki državi prilagodijo pravičnim zakonom svetnih oblasti, ter je vedno pripravljena, da se morebitne poteškoče, ki nastajajo, poravnajo v medsebojnem sporazumu. Vzgojna naloga Cerkve se razteza na vse narode, kajpada v prvi vrsti na otroke. Ne omejuje se na katoliške narode, kakor to dokazuje na tisoče šol, ki jih ustanovljajo njeni misijonarji v deželah, ki niso katoliške.

Pravice družine.

Cerkev poraja življenje v nadnaravnem svetu, družina pa je nositeljica na-

ravnega življenja. Od Boga samega ji je poverjena naloga, da z vzgojnim delom pospešuje življenje. Od Boga samega je prejela dolžnost, ki ima prednost pred pravicami države. Kdor trdi, da otrok pripada državi, se postavlja v nasprotje s splošnim človeškim pojmovanjem. Vzgojno pravico družine juridično (pravno) priznavajo vsi narodi, ki jim je na tem, da v svojih javnih napravah spoštujejo naravne zakone. Tako je najvišje državno sodišče v Zedinjenih državah leta 1925 odločilo, da država nima pravice siliti mladino, da se vsa šola ravno v državnih šolah, kajti otrok ni nikaka stvar države, marveč pripada njegova vzgoja najprej staršem.

Pravice države in njihova meja.

Država si ne sme lastiti očetovstva in materinstva nad otrokom. Njena naloga je, da pospešuje splošno časno blaginjo, da glede na vzgojo otrok zagotovi družinam mir in varnost pri izvrševanju njihovih dolžnosti, da čuva njihova prava ter da spoštuje vzgojne pravice Cerkve. Dolžnost države je, da brani tudi pravice otrok, če bi jih starši telesno ali moralno zanemarjali. V tem naj država starše samo spopolnjuje, naj jih pa nikar ne skuša nadomestiti. Državna skrb bodi, da pospešuje pouk in vzgojo mladine s tem, da pomaga in podpira one začetne pobude, ki izhajajo iz Cerkve in družine, ter da jih izpopolni s svojim lastnim šolstvom. Država ima pravico zahtevati, da imajo vsi državljani neko gotovo poznanje državljskih in narodnih pravic in gotovo stopnjo razumske, moralne in telesne kulture, ki odgovarja potrebam časa. Nima pa pravice do nikakega vzgojnega monopola, da bi mogla siliti starše, da pošiljajo svoje otroke v državno šolo, zlasti če je ta šola nasprotna zahtevam krščanske vesti in upravičenim zahtevam Cerkve.

Protih pretiranemu nacionalizmu (narodnostnosti).

Ni odveč, tako izjavlja svetli Oče, ako v naših časih znova povdarjamo te resnice, zakaj mi vidimo, kako se pretiran in lažnjiv nacionalizem (narodnostno načelo) razširja kot sovražnik resnič-

nega miru in zdravega napredka. Prišlo je v navado prestopati pravične meje, ko se vojaško organizira telesna vzgoja mladih fantov in večkrat celo deklet, in to celo proti človeški naravi sami, in se v to porablja zlasti nedelj-ski čas, ki bi moral biti posvečen verskim dolžnostim in domačemu družinskemu svetišču. Ne kaže grajati to, kar je na stvari dobrega, namreč duh discipline in upravičen ponos, ki naj odlikuje mladino. Svetli Oče je proti pretiranemu atletizmu (boriteljstvu, tekmovalstvu), ki se je celo v poganskih državah smatral kot znak, da je začela propadati zdrava telesna kultura.

Protih materialistični vzgoji.

Materializem (materija = snov, tvar) smatra, da je vse samo materija, snov, tvar, telesnost. Tak nauk v vzgojeslovlju popolnoma prezira nauk o podedovanem grehu in milosti ter hoče mladino odvrniti od Boga in božje postave. Svetli Oče tudi graja preveliko in prepogosto povdarjanje takozvanega spolnega pouka, ki dosega vse drugo, samo tega ne, čemur bi moral služiti, da bi namreč mladino odvrčal od greha. Graja tudi način sovzgojevanja obeh spolov ter zahteva, kolikor le mogoče, ločitev obeh spolov pri pouku, pri telovadbi in pri oddihu. Odločno se svetli Oče izjavlja proti takozvani nepristranski ali lajični (svetnjaški) šoli. Taka šola je praktično (dejansko) nereligiozna šola. Svetli Oče ponavlja predpise in določbe svojih prednikov in cerkvenega zakonodavstva o nekatoliških in nepristranskih šolah. Med nevarnostmi, ki jim je danes izpostavljena mladina, prišteva svetli Oče zlasti tudi čitanje brezverskih in spolzlih knjig ter slabe kinematografske predstave in radiofonične prireditve.

Naročniki pozor!

Vse cenjene naročnike, ki še niso vsaj deloma poravnali naročnine za tekoče leto, prosimo, da isto takoj poravnajo, ker drugače jim moramo s prihodnjo številko ustaviti list. Slovenski Gospodar stane za celo leto Din 32, za pol leta Din 16 in za četrt leta Din 9.